

De Saambinder

Kerkelijk weekblad van de Gereformeerde Gemeenten

donderdag 12 oktober 2006

MEDITATIE

De Heere hoort

Rebekka was afkomstig uit Mesopotamië. Deze jonge vrouw was niet helemaal onbekend met de dienst van God. In een wonderlijke weg was zij in de tent van Izak gekomen. Ze had haar vaders huis verlaten en een godvrezende man getrouwd, die Eliëzer biddend vergezelde op zijn tocht.

Door Abraham was ze onderwezen in de Goddelijke beloften: "En in u zullen alle geslachten des aardrijks gezegend worden." Uit u zal de Christus der Schriften geboren worden, door u zal de Heere Zijn verbondstrouw bevestigen. Want door Hem kon de kerk van het oude verbond toch ook alleen maar zalig worden. Ze hebben naar Christus verlangd. Abraham heeft Hem gezien door het geloof en is verblijd geweest.

Er zal zeker veel verwachting in het hart van Rebekka geleefd hebben: daar zal wel spoedig een zoon geboren worden. Maar dan zegt het Woord des Heeren: "Zij was on-

En zij ging om de Heere te vragen.

Genesis 25 : 22c

vruchtbaar". Is dat in uw leven misschien ook zo? De Heere vervult Zijn beloften door het onmogelijke heen. Onze verlegenheid is Gods gelegenheid. Misschien de tijd gekend dat u door hard werken probeerde de breuk die er lag tussen God en uw ziel te helen. U wilde alles wel doen als het tussen de Heere en u maar goed werd. Het leek nog te gaan ook; deze zonde niet meer doen en die zonde laten. Maar dan: hoe dieper ik delf, hoe meer bederf ik ontmoet. Onvruchtbaar! Wanneer Rebekka na een paar maanden in verwachting was geraakt dan zou het geen wonder geweest zijn.

Nu is Izak een grote geweest in Gods Koninkrijk, groter dan zijn vader Abrabam en zijn zoon Jakob. Toen

Sara onvruchtbaar was en bleef ging Abraham in tot Hagar. Wat is het toch moeilijk om onze zaken in Gods hand te geven. Wat lopen de klokken van Gods kinderen toch meestal veel voor. De Heere komt op Zijn tijd, geen minuut te vroeg of te laat. Toen Rachel klaagde over haar kinderloosheid werd Jacob boos en hij zei: "Ben ik dan in de plaats van God, Die de vrucht des buiks van u geweerd heeft?" Abraham moest 25 jaar wachten op de vervulling van de belofte en Izak 20 jaar. "En Izak bad de HEERE zeer in de tegenwoordigheid van zijn huisvrouw, want zij was onvruchtbaar." Het kruis van de kinderloosheid leidde niet tot bitterheid, tot wegen van God af, maar bond man en vrouw samen aan Gods genade-troon.

De Heere leert Zijn kinderen echter een moeilijke les: "Ik blijf de Heere verwachten."

Wat een blijdschap, na lange jaren zal de belofte vervuld worden. Wat een verruiming in het leven van zondaren. Ze gaan beleven, dat ze door eigen werken in der eeuwigheid de zaligheid niet kunnen beërven. En zij van Jezus horende. Als ze dan nog maar dachten dat ze Jezus zagen, sprong hun ziel al op van blijdschap. Ze zongen: "Hij heeft gedacht aan Zijn genade."

Maar toen vond er iets plaats waar Rebekka niet op gerekend had; de kinderen stietten zich samen in haar lichaam. Vandaar haar levensvragen. In haar ontzetting stoot ze als het ware twee afgebroken zinnen uit. Luther vertaalt ze als volgt: "Als het mij zo zou gaan, waarom ben ik dan zwanger geworden?" Twee levensbeginselen in het hart van Gods kerk, net zoals hier bij deze vrouw. Aan de ene kant de begeerte om heilig voor God te leven, aan de andere kant, wat een zondige gedachten, wat een koud behoefeloos hart. Rebekka ging met haar nood niet naar Abraham, omdat die man al zo lang op de weg des levens was en zoveel oefeningen had. Ook niet naar Izak,

Inhoud

- 1 De Heere hoort
- 2 Bijbelstudie: Hagar in de woestijn (3)
- 3 Van Overzee: Reiskostenvergoeding
- 5 Commentaar: Ontkerkelijking
- 6 Vervolgd om der gerechtigheid wil (5)
- 7 Boekennieuws
- 8 Kerknieuws
- 10 Berichten
- 11 Kerkdiensten

85e jaargang

Nr. 2

de man van de verborgen omgang met God. Nee, ze klaagde haar nood bij de Heere. Wat hebben Gods kinderen soms meer vertrouwen in dat kind van God of in die goede vriend, dan in de Heere. Gelukkig als de Heere ons daar vanaf brengt en we met alles wat ons drukt direct Hem gaan benodigen. Om dan te mogen ervaren dat God de levende God is, Die het geroep van Zijn ellendigen hoort en hen niet vergeet. Ze heeft antwoord gekregen. De Heere laat Zijn kwijnend volk niet eeuwig in het verdriet. Daarom zal het met al Gods

kinderen goed uitkomen. Missen we dat leven nog? Zijn we nog onbekeerd? Wat zijn we dan ongelukkig, nameloos ellendig en arm. God staat nog met open armen en wacht om genadig te zijn. Verwerp de liefelijke roepstemmen Gods niet. Roep tot God, roep om genade. Eenmaal zullen al Gods kinderen des Heeren lof zingen en Hem danken, het allermeest voor de onbegrepen wegen hier op aarde. Daar zal de Heere het eeuwig goed met Zichzelf maken.

Nieuwerkerk, ds. A.J. Gunst

BIJBELSTUDIE

3

Hagar in de woestijn

Genesis 16 : 6-16

De weg terug voor weglopers

De Engel des Heeren, de oudtestamentische openbaringsvorm van Christus, vond Hagar als een weglouster in de woestijn. Hij zocht haar en Hij vond haar aan de waterfontein op de weg naar Sur.

Vandaaruit ging men naar Egypte. We zagen dat Hagar ons hier getekend wordt als een weglouster, weggelopen bij haar meesteres Sarai vandaan. Wij allen zijn weglopers. Weggelopen uit het Paradijs, uit Gods gemeenschap. We hebben daarom

het rechtvaardig oordeel Gods verdiend. Dat leert de Heere wel op de school van Zijn Geest. Maar eeuwig wonder, dat er nog een weg terug is. Die weg was er voor Hagar. Die weg is er ook voor u, hoe uw leven ook verzondigd is. Hoe is dat mogelijk? Wel, die weg is gebaad door die Engel des Heeren, door Christus. Hij ging de weg uit het Vaderhuis naar de woestijn van dit leven. Hij ging de weg naar het kruis van Golgotha, naar de diepten van de verschrikkingen van de hel. Maar zo heeft Hij de weg gebaad voor weglopers, de weg

terug naar het huis van de Vader. De weg terug is de weg van vernedering, de weg van het prijsgeven van zichzelf. De weg van vernedering is de beste weg. Wie zichzelf vernedert, zal verhoogd worden, zo heeft Christus Zelf gesproken. De Heere gaat met Zijn kinderen altijd de laagste weg. Maar op die weg valt het bij Hem zo mee. De Heere brengt Zijn kinderen in de diepte, laag bij de grond. Het is een weg tegen vlees en bloed, want wij willen altijd de hoogte in. Ook voor Hagar was de weg terug, de weg van vernedering, de weg door de laagte. De Heere had gesproken: "Keer weder tot uw vrouwe, en verneder u onder haar handen" (vers 9). Maar de Engel des Heeren verbond er ook een belofte aan: "Ik zal uw zaad grotelijks vermenigvuldigen, zodat het vanwege de menigte niet zal geteld worden" (vers 10). Als Gods kinderen de weg terug gaan als schuldigen voor God, dan wil de Heere hen ook wel eens wonderlijk bemoedigen met Zijn liefelijke beloften. Nee, Hij is geen land van uiterste duisternis voor die schuldigen, die zoals de verloren zoon terugkeren. Hij doet hen iets ervaren van het bemoedigende licht van Zijn lieve Woord.

Gods belofte

Wat was dus de inhoud van de belofte die Hagar ontving? De Heere beloofde dat Hij haar zaad zeer zou vermenigvuldigen, zodat het niet te tellen zou zijn. Daarin lag opgesloten dat het voor Hagar mee zou vallen als zij de weg zou gaan, terug naar de tent van

De Saambinder

Kerkelijk weekblad van de Gereformeerde Gemeenten

Uitgave ten bate van de Emerituskas.

Hoofdredacteur:
ds. A. Moerkerken.

Bijdragen van medewerkers aan:
ds. A. Moerkerken, Händelstraat 1,
2901 JC Capelle aan den IJssel,
tel. 010-4472388, fax 010-4472263
e-mail: moerkerken@kliksafe.nl

Redacteur: ds. G.J. van Aalst.

Boeken ter recensie en meditaties aan:
ds. G.J. van Aalst, Molendijk 136,
3286 BK Klaaswaal
tel. 0186-576990, fax 0186-575105

Kerknieuws (m.u.v. beroepingswerk) en berichten aan:
redactie-secretaris: J.J. Verhage
Kloosplantsoen 131, 2985 SC Ridderkerk,
tel. 0180-420865, fax 0180-423583.
Uiterlijk woensdag 17.00 uur aanleveren.

Opgaven kerkdiensten en beroepingswerk aan:
Kerkelijk bureau Geref. Gemeenten,
postbus 608, 3440 AP Woerden,
tel. 0348-489900, fax 0348-483599,
e-mail: kbgg@cbgg.nl

Advertenties en familieberichten aan:
Administratie van De Saambinder:
J. Honkoop, Jan Willem Frisohof 53,
2517 LA 's-Gravenhage,
tel. 070-3514465, fax 070-3512718,
e-mail: saambinder-adv@kliksafe.nl
Postbankno. 256686 t.n.v. de administratie van De Saambinder.

Advertenties € 0,60 per mm.
Familieberichten € 0,40 per mm.
Deze prijzen zijn excl. 19% btw.

Advertenties dienen **uiterlijk donderdag** in het bezit van de administratie te zijn.

Rouwadvertenties
uiterlijk maandagmorgen 9 uur.

Abonnementenadministratie:
Adreswijzigingen enz. aan:
Kerkelijk bureau Geref. Gemeenten.
Zie voor adres enz.: hiernaast.

Betalingen abonnementsgelden:
Postbanknr. 64327 t.n.v. De Saambinder-
abonnements te Woerden.

Abonnementsprijzen (bij vooruitbetaling):
voor Nederland: € 11,- per halfjaar
(te betalen per 1 april en 1 oktober);
voor het buitenland:
€ 22,- per jaar + extra portkosten.

Correspondentie-adres
Noord-Amerika:
Mr. Clarence Bleeker
1233 Leffingwell Av, N.E.,
Grand Rapids, Michigan,
U.S.A. 49505.

De redactie kan niet aansprakelijk worden gesteld voor de inhoud van: de advertenties en de (recensies van de) aangekondigde boeken.

Abram, terug naar haar meesteres Sarai. Al willen wij de weg terug niet, de Heere doet het op die weg meevalen. Ja, nog meer belofde de Engel des Heeren haar: "Zie, gij zijt zwanger en zult een zoon baren; en gij zult zijn naam Ismaël noemen, omdat de HEERE uw verdrukking aangehoord heeft" (vers 11). Zij zou dus een zoon krijgen. Een zoon, dat was in het oosten van grote betekenis. Ze zal daarbij ook wel aan Abram gedacht hebben, want Abram zou dus ook een zoon hebben. Daarbij noemde de Engel des Heeren ook de naam, die het kind zou ontvangen. Hier is voor de eerste keer sprake in Gods Woord van een rechtstreekse naamgeving door de Heere Zelf. Dat is toch wel iets bijzonders. De naam Ismaël betekent: *God hoort*. Heeft Hagar dan geroepen tot de God van Abram? We lezen het niet. Of heeft de Heere haar zuchten bij die fontein gehoord? In ieder geval, de Heere hoort ook die woordenloze zuchten, die tot Hem worden opgezonden. Soms kunnen die zuchters de woorden niet vinden. Maar de Heere hoort dat roepen uit de diepte. De naam Ismaël heeft dezelfde betekenis als de naam Samuël. Bij die naam Samuel zien we het nog duidelijker, dat de Heere hoort. Want hoe had Hanna gebeden tot God, ze had haar ziel leeggegoten voor de Heere, zoals men een kruik leeggiet.

"God hoort", wat een rijke prediking ligt er dan in die naam Ismaël of Samuël. Dan is het niet tevergeefs in de nood de Heere aan te roepen. Hoort dan het Woord des Heeren: "Roep Mij aan in de dag der benauwdheid; Ik zal er u uithelpen en gij zult Mij eren" (Psalm 50:15). En Petrus haalde in zijn indrukwekkende pinksterprediking de profeet Joël aan, toen hij het sprak: "En het zal zijn dat een iegelijk die de Naam des Heeren zal aanroepen, zalig zal worden" (Hand.2:21). Met zo'n God hebben we te doen. Een God, Die hoort. Denk ook aan Psalm 116: 3:

*Toen hoorde God; Hij is mijn
liefde waardig;
De HEER' is groot, genadig en
rechtvaardig,
En onze God ontfermt Zich op
't gebed.*

Was er toch meer geloof, dat de Heere een Hoorder is van het gebed! Want wie tot God komt, moet geloven dat Hij is en een Beloner is van degenen, die Hem zoeken (Hebr. 11:6). Smeek Hem dan om dat geloof. Dat geloof is Zijn gave, die Hij wegschenkt uit genade.

Een woudezel van een mens

Nog meer sprak de Engel des Heeren over het kind dat Hagar ter wereld zou brengen: "En hij zal een woudezel van een mens zijn; zijn hand zal tegen allen zijn en de hand van allen tegen hem; en hij zal wonen voor het aangezicht van al zijn broederen" (vers 12). Ismaël met zijn nakomelingen wordt hier vergeleken bij een wilde ezels. Wilde ezels waren snelle dieren, sneller dan een paard. Het waren ook ontembare dieren. Zijn broederen zouden het moeten aanzien. In hun nabijheid zouden de Ismaëlieten een zwervend bestaan lijden en men zou hen niet kunnen verdrijven en men zou hen ook niet kunnen inlijven, want er zou voortdurend strijd zijn tussen de Ismaëlieten en de anderen. Vanouds heeft men in de Arabieren de nakomelingen van Ismaël gezien. Geldt het dan niet van de Arabieren wat hier van Ismaël gezegd werd? Een rusteloos, ontembaar en strijdlustig volk. Niemand wordt hen de baas en

niemand is in staat hen definitief te overwinnen en te onderwerpen. Maar het aangrijpende is, dat Ismaël hier getekend wordt als een woudezel van een mens, maar niet als een mens Gods. Dus als een vleselijk mens, als een zondig mens. Doet ons dat niet denken aan Lamech en zijn zwaardlied? "En Lamech zeide tot zijn vrouwen Ada en Zilla: Hoort mijn stem, gij vrouwen van Lamech, neemt ter ore mijn rede. Voorwaar, ik sloeg wel een man dood om mijn wonde, en een jongeling om mijn buile; want Kaïn zal zeventvoudig gewroken worden, maar Lamech zeventigmaal zevenmaal" (Gen. 4:23-24). Dat is de mens die niet buigen wil, voor God niet en voor mensen niet. Maar gelukkig de mens die *leert* buigen voor God in het erkennen van de schuld. Die zal ervaren dat er bij de Heere genade is en een weg terug.

(wordt vervolgd)

Zeist,

ds. J.J. van Eckevelde

VAN OVERZEE

Reiskostenvergoeding

De synodedagen liggen weer achter ons. Het was goed broeders van hetzelfde huisgezin te ontmoeten, van wie sommigen lange reizen hadden moeten maken. Bijzonder op prijs hebben we het gesteld dat we ook vrienden uit het oude vaderland mochten ontmoeten.

Je voelt dan toch weer sterk de verbondenheid met de gemeenten waarin je opgegroeid bent en die je ook nog een aantal jaren hebt mogen dienen. De laatste zondagavond hebben we na de dienst nog weer eens de oude vertrouwde Hollandse psalmen gezongen. Maar ook aan dit bezoek kwam weer een eind en hopelijk hebben ze een voorspoedige thuisreis gehad en mag onze broeder zijn taak weer opgepakt hebben. De Heere sterke in het opleiden van de studenten en doe er Zijn hoge goedkeuring en gunst over ervaren. De oogst is groot, de arbeiders zijn weinige. Het is toch wel een voorrecht, zoveel studenten in opleiding te hebben. Met

wat verdriet besef je dan weer dat hier de Theologische School leeg staat en dat al voor het tweede jaar. Een verslag van de vergaderingen van onze synode is reeds door onze broeder verzorgd. De Heere ontferme Zich, in de bange tijd waarin we leven met onze kinderen, over onze zustergemeenten en de gemeenten hier.

Dagelijks brood

De zondagavond na de synodevergaderingen heb ik wat mogen zeggen over Zondag 50, de bede "Geef ons heden ons dagelijks brood." De Heere Jezus Zelf heeft Zijn kerk geleerd ook deze bede neer te leggen voor de troon van Gods genade. Daarin betoonde Hij dat Hij weet wat maaksel ze zijn, gedachtig dat ze stof zijn. En om Gods wil te doen op de plaats waar Hij ons stelde, hebben we toch ook het onderhoud van ons lichaam en de voorziening in onze dagelijkse behoeften nodig. Ook de kleinste, meeste geringe, schijnbaar

onbelangrijke verzoeken mogen bij Hem gebracht worden. Daarin wordt God verheerlijkt. Een valse scheiding tussen geestelijke noden en tijdelijke nooddrift mag er niet gemaakt worden. De Heere heeft immers gezegd: "Ken Hem in al uw wegen, en Hij zal uw paden recht maken."

Hoe teer ligt dat toch vaak als het genadeleven pril is en we de Heere in alles nodig hebben. Als we geen stap zonder Hem durven en willen doen. De dichter zegt: Och, wierd ik derwaarts weer geleid. Jazeker, er was veel vreemd vuur, er was grote onkunde, maar er was toch ook oprechte liefde en een teerheid waarop je later wel eens jaloers kunt zijn. Moet de Heere soms klagen over Zijn volk dat ze hun eerste liefde verlaten hebben? Wij zijn maar veranderlijke mensen, maar Hij is de Getrouw, Die nooit laat varen het werk dat Zijn hand begon.

Woestijnreis

Die trouwe zorg strekt zich uit over hun gehele woestijnreis. Alle pelgrims, van alle eeuwen, in allerlei omstandigheden, in alle zorg, strijd, verdriet, eenzaamheid, rouw, zwakte en teleurstellingen, maar ook in alle verzoeken en aanvechtingen zijn voor rekening van Hem Die *de kosten van de reis* betaald heeft. U begrijpt wel dat al dat reizen hier heel wat kosten met zich mee brengt. Als afgevaardigden soms duizenden kilometers moeten afleggen, per auto of met het vliegtuig, moeten daarom flinke bedragen op tafel gelegd worden. Gedurende de vergadering gaat er echter een formulier rond, waarop je je reiskosten kunt aangeven. De penningmeester zorgt er dan wel voor dat je enkele dagen later een cheque in je brievenbus krijgt met de reiskostenvergoeding.

Hetzelfde geldt ook voor de kosten die gemaakt worden om de vakante gemeenten te dienen. "Wat waren uw reiskosten?" is dan een standaardvraag, die iedere bezoekende leraar wel herkennen zal. Wat ik er nu mee zeggen wilde is dit, dat de kosten van de reis voor rekening zijn van de gemeenten die gediend of de kerkelijke vergadering die bijgewoond moet worden. Die reiskostenvergoeding krijg je natuurlijk niet van tevoren, maar achteraf of soms gedurende je bezoek.

Kosten tevoren betaald

Ik kreeg er die zondagmiddag voor de behandeling van de genoemde zon-

dagsafdeling van onze Heidelbergse Catechismus, even een indruk van dat voor die woestijnreizigers, die als het goed is gasten en vreemdelingen zijn op aarde, de reiskosten *tevorens* al betaald zijn. Het is gelukkig niet zo, dat ze zelf eerst het nodige op tafel moeten leggen, en dan later de vergoeding ervoor krijgen. Christus heeft Zijn Kerk gekocht met Zijn dierbaar bloed, en ze tot Zijn eigendom gemaakt. Niet alleen voor hun schuld heeft Hij betaald, maar ook de kosten van de reis voor Zijn rekening genomen.

De Catechismus spreekt ervan als de enige troost in leven en sterven: "Dat ik met lichaam en ziel, beide in het leven en sterven, niet mijns, maar mijns getrouwen Zaligmakers Jezus Christus eigen ben, Die met Zijn dierbaar bloed voor al mijn zonden volkomenlijk betaald heeft...". Gelukkig, die dit op goede gronden weten mag. Toch, al die door dat bloed gekochten, klein en groot, zuingelingen zowel als mannen en vaders in de genade, zijn voor rekening van Hem Die met Zijn dierbaar bloed hen vrijgekocht heeft. Al zal de troost ervan alleen ervaren worden als de Heere door Zijn Geest Zelf hen hiervan verzekert. Als Hijzelf er het stempel op drukt en ze iets van die zoete wetenschap in het hart mogen omdragen dat ze niet voor eigen rekening de reis maken.

Christus heeft Zijn Kerk gekocht met Zijn dierbaar bloed, en ze tot Zijn eigendom gemaakt.

Wat is dat toch erg als we nog wel voor eigen rekening hier voortreizen. Als we geen Borg voor onze schuld leerden nodig krijgen en van geen honger en dorst naar Zijn gerechtigheid weten. Als we geen penning hebben om de hemelhoge schuld, door ons gemaakt, te betalen. Als we ook zonder God en zonder die dierbare Zaligmaker, vaak zo ontzettend zorgeloos, op reis zijn naar de rechterstoel van Christus.

Hij zorgt

Wat kan de reis door het dal der moerbeziënbomen moeilijk zijn, de verdrukking zwaar, de strijd hevig en de vrees soms zo groot dat de reizigers nog in de woestijn zullen omkomen. Hoe zwak, dwaalziek, wankelmoedig leren Gods kinderen zich

toch waarnemen. Hoe maken ze het er ook wel naar dat die getrouwe Leidsman Zijn hand van hen aftrekken en ze aan zichzelf overgeven zou. Toch - Hij zal hen nimmer om doen komen, in dure tijd of hongersnood. Hij zorgt voor Zijn erfenis. Als dat ook niet waar was, als ze toch eens zelf voor de kosten zouden moeten zorgen, wat zou ervan terechtkomen? De prijs is betaald. De reiskosten voor dat arme, ellendige en toch zo onuitsprekelijk gelukkige volk zijn betaald. O, dierbare Koning Die daarvoor gehongerd en gedorst heeft. Wat wordt Hij dan toch beminlijk en dierbaar voor een arm volk dat van "het gegevene moet leven," en zelf niet anders doet dan schulden maken en Zijn gaven er maar doorbrengen. Voor zo'n ondankbaar, dwaas volk zorgt Hij. Hij weet wat van Zijn maaxsel zij te wachten. Hij wist het van eeuwigheid, en hoewel ze zichzelf vaak zo ontzaglijk tegenvallen, Hem tegenvallen kunnen ze niet. *Op Zijn kosten* reizen ze voort, onder het kruis, naar het Huis met de vele woningen, waar een plaats voor hen bereid is.

Lege vaten

We lezen in 2 Koningen 4 van een weduwe met haar beide zoons, die met haar nood bij Elisa kwam. De geschiedenis is bekend. Lege vaten werden gevuld, en de olie stond stil toen er geen vat meer was. Toen ze het Elisa vertelde, zei hij: "Ga heen, verkoop de olie, en betaal uw schuldeheer; gij dan met uw zonen *leef bij het overige*." De kosten voor de reis waren betaald! Wat een rust en kalmte zou dit moeten geven in het vaak zo bezorgde hart. Wat een vrede in een onrustig gemoed en wat een zekerheid in een wereld waarin zoveel ons met vrees vervullen kan. Schaamte mag er wel zijn vanwege het verdere denken van de Heere vanwege het droevige ongelof in het hart. Dat ongelof is onze schuld. Het geloof is Gods gave, en ook in de oefeningen ervan zijn we geheel afhankelijk van de bediening van de Heilige Geest, Die het uit de volheid van Christus neemt en zo vreesachtige, wankelmoedige woestijnreizigers wel eens doet zingen: "Wij steken het hoofd omhoog en zullen de eerkroon dragen." Ja, en dat "door U, door U allen om het eeuwig welbehagen."

De zomer is voorbij, het najaar doet hier al duidelijk zijn intrede. Misschien hebt u deze zomer heel wat afgereisd en grote afstanden

afgelegd, verre en vreemde landen gezien, en veel nieuwe ervaringen opgedaan. Maar... *op wiens kosten* reist u naar uw eeuwig huis? Nieuwe ervaringen... maar kent u die ervaring van die wijze, trouwe zorg en bewaring van Sions beminnelijke Koning? Zo niet, wat bent u, wat ben je, lieve jeugd ook, toch arm. Hoe

durf je zo nog voort te reizen? "Zoekt de HEERE, terwijl Hij te vinden is; roept Hem aan terwijl Hij nabij is." Welzalig zijn zij die op Hem vertrouwen.

Een hartelijke groet uit een ver land,

Kalamazoo, ds. C. Vogelaar

COMMENTAAR

Ontkerkelijking

SCP-studie

In de achterliggende weken hebben we in de krant kunnen lezen over de toenemende ontkerkelijking in Nederland. Steeds minder mensen hebben nog een band met de kerk. Ongeveer 60% van de mensen in Nederland heeft niets meer met de kerk.

De overige 40% is voor een deel maar zeer matig op de kerk betrokken. Slechts een heel klein deel van ons volk gaat nog maar trouw naar de kerk. Mensen die 's zondags nog twee keer naar de kerk gaan zijn echt beperkt tot een minderheid van zeg maar 2 à 3%. Mensen die daarnaast ook nog weekdiensten bezoeken, zijn op het totaal van 16 miljoen mensen statistisch gezien te verwaarlozen. De kerk is meer en meer weg uit de samenleving. Hooguit de kerkgebouwen herinneren nog aan een ander verleden.

Voor de toekomst zien de cijfers er ook niet goed uit. Onder de jongeren is het percentage kerkgangers teruggelopen naar circa 25%. En in de toekomst zal het aantal mensen dat een relatie heeft met de kerk waarschijnlijk teruglopen tot onder de 30%. Ruim 70% van ons volk zal in de toekomst niets meer met de kerk hebben. Bovendien zullen de rooms-katholieken en de islamieten de twee belangrijkste religieuze groeperingen in de samenleving zijn. De protestanten zijn in de nabije toekomst een zeer kleine minderheid geworden. Het van oudsher protestantse Nederland is totaal van karakter veranderd. In de 17e en 18e eeuw was ons land min of meer christelijk. Daarna kwam de periode van de verzuiling in de 19e en het begin van de

20e eeuw. Inmiddels zijn we aangekomen in een bijna geheel post-christelijk land waar het moderne heidendom dominant is. Van christelijk naar verzuild naar post-christelijk, dat is de lijn die we in de landshistorie kunnen trekken. Nederland is een heidens land geworden.

Dat moderne heidendom is overigens iets anders dan het klassieke heidendom waar we in de Bijbel over lezen en waar de apostel Paulus tijdens zijn zendingsreizen mee werd geconfronteerd. Het klassieke heidendom erkende bijvoorbeeld nadrukkelijk het bestaan van objectieve deugden als rechtvaardigheid, verstandigheid, moed en gematigdheid. Dit werden de zogenoemde kardinaal deugden genoemd waar men in de oude wereld veel aandacht aan gaf. Onlangs heeft prof. dr. Andreas Kinniging daarvoor in zijn lezenswaardige boek *Geografie van goed en kwaad* nadrukkelijk aandacht gevraagd. Het moderne heidendom echter is seculier en liberaal. De hoogste norm daarbij blijkt meer en meer te zijn: alles mag, zolang anderen daar maar geen last van hebben. Prof. James Kennedy heeft over het ontstaan van deze meerderheidscultuur onder meer het volgende opgemerkt: "Ik denk dat er in Nederland een heel sterke traditie bestaat waarin minderheden een soort respect krijgen dat niet zo gebruikelijk is in andere landen. Het is een nog levende traditie die echter de laatste jaren ongekend zwaar onder vuur is komen te liggen. Er is voor het eerst een meerderheidscultuur ontstaan die gekenmerkt kan worden als liberaal, seculier en blank" (Kennedy, 2005 in *Religie en Verdraagzaamheid*, pag. 39).

Voor het eerst in onze landsgeschiedenis kijken we aan tegen een seculier meerderheidsfront dat met kracht zijn stempel wil zetten op de Nederlandse samenleving. Door deze seculiere meerderheid, zeg maar, politiek gezien, PvdA, VVD, SP en GL, wordt bijvoorbeeld de waarde van de vrijheid van godsdienst 'niet meteen gezien'. In ons land zijn we dus opgeschoven van christelijk naar verzuild naar post-christelijk. Dat laten de cijfers van het SCP duidelijk zien. En dat kunnen we ook elke keer duidelijk horen. Mevr. Halsema van GL sprak in de Tweede Kamer van de Staten Generaal onlangs over de 'as van het religieuze kwaad'. Daarmee wierp ze christenen op een hoop met lieden als Osama Bin Laden, Hitler, Stalin, etc. etc. Seculier Nederland deinst soms nergens voor terug.

Normen en waarden

Eeuwenlang hebben christelijke normen en waarden ons land gestempeld. De christelijke zedenwet was eeuwenlang algemeen aanvaard. Homoseksualiteit bijvoorbeeld werd afgewezen. In de 19e eeuw zijn christelijke normen en waarden ook nog van groot belang. Maar na de jaren 60 van de vorige eeuw is dat alles anders geworden. In 1981 werd abortus legaal. In de jaren 90 werd euthanasie gelegaliseerd. Later kwam er een wet gelijke behandeling en in 2001 werd het homohuwelijk ingevoerd. Dit alles maakt duidelijk dat we aan het begin van de 21e eeuw in een post-christelijk land leven. We leven in een land dat afscheid heeft genomen van God, de kerk, de Bijbel, het geloof en de tien geboden. Wat er door popzangeressen allemaal wordt gedaan is verschrikkelijk, maar ik denk dat 70 tot 80 % van de mensen in ons land daar geen enkele moeite mee heeft. Post-christelijk betekent dat alles van de Bijbel inmiddels in overheidsbeleid en in de samenleving een gepasseerd station is geworden.

Prof. dr. A. Th van Deursen, bekend van zijn boeken over de 17e eeuw, heeft daarover het volgende opgemerkt. "Pas in de jaren zestig van deze eeuw (de 20e, WV) voltrekt zich de beslissende omslag. Twee dingen zijn vanaf die tijd anders geworden. Ten eerste is de regentenmoraal vervangen door een volksmoraal (...) Die massa is haar eigen wetgeefster geworden (...) Moreel goed is wat mij bevalt en mijn gemak dient. Deze burgers hebben intussen ... alle eerbied voor een Almachtige God van

zich afgeschud. Dat is de tweede grote verandering (...) De geestelijke dimensie is in de hedendaagse omschrijvingen verdwenen. In de volksmoraal wordt geluk primair in materiële gedefinieerd. Ze (de volksmoraal, WV) is nu inderdaad hedonistisch geworden" (A.Th. van Deursen, *In gemeenschap met de tijd*, Amsterdam 1997, pag. 266). Van Deursen wijst dus op twee ontwikkelingen: de massa is haar eigen wetgeefster geworden en alle eerbied voor de Almachtige is verdwenen. De post-christelijke cultuur is hedonistisch. In die post-christelijke wereld leven wij. Daar moeten we ons brood verdienen en daarin moeten we onze kinderen opvoeden. Het is goed en nodig om dat te beseffen. Helaas dringt dat besef, voor zover ik kan zien, nog maar matig door in de gereformeerde gezindte. We hebben onze zuil en onze kerkelijke agenda en daar zijn we toch al druk genoeg mee. Dat ondertussen het water hoog tegen de dijk staat lijkt ons helemaal te ontgaan. Onlangs schreef Ds. H. Klink in het blad *Ecclesia* dat rond het fenomeen van de ontkerkelijking het gevoel van urgentie (sense of urgency) zo pijnlijk gemist wordt. Ik denk dat hij daarin weleens gelijk kan hebben. De gelatenheid en de gezapigheid van kerkelijk Nederland is helaas groot. Ook binnen de gereformeerde gezindte zijn we vooral bezig met interne perikelen. Dat het buiten stormt lijkt minder relevant. Als we niet oppassen, laten we ons bijvoorbeeld het bijzonder onderwijs zonder slag of stoot afpakken. Het lijkt soms wel alsof we gewend zijn aan de voortdurende trend van voortgaande ontkerkelijking. Gewenning zou ook hier weleens een belangrijke verklarende factor kunnen zijn.

Toekomst

Hoe moeten we verder? We leven inderdaad aan het begin van de 21e eeuw. De antwoorden vanuit de 17e en 18e eeuw zullen moeilijk te herhalen zijn. Ook de verzuilde visie biedt uiteindelijk geen voldoende antwoord op de maatschappelijke vragen van de 21e eeuw. Ook dat kader valt meer en meer weg. Toch staan wij in deze tijd. We voeden op in deze tijd. We doen ons werk. We hebben een plaats. Dat zal vaak niet meevalen. Wat kunnen we ons soms verlegen voelen. Dr. W. Aalders heeft dat gevoel van verlegenheid m.i. in veel van zijn werken treffend op formule

gebracht. Slechts een enkel citaat: "De grote veranderingen, die zich in deze eeuw voltrekken, betekenen voor de christenen, dat zij uit de oasen van het verleden gevoerd worden (...) Wij zijn teruggekeerd in de barre werkelijkheid van de gevallen en zondige wereld. Verbaasd en verwonderd kijken wij daarom terug naar het christendom van de vorige eeuwen. Wij ervaren iets van heimwee naar dat verleden. Maar ook beklemmt het ons (...) Wij voelen ons in deze tijd *zwalkers op een zee*, waarvan wij de wegen en kusten niet kennen. We kunnen alleen maar op kompas varen, op het kompas van het

Ondanks alles werkt de Heere ook verder naar Zijn Raad.

'Jeruzalem dat boven is, dat vrij is, hetwelk is ons aller moeder' (Gal. 4:26)" (dr. W. Aalders, *Burger van twee werelden*, pag 206-207).

Een zwalker op zee, dat lijkt de plaats van christenen anno 2006. Wel echter vaart hij, als het goed is, op kompas. Het is het kompas van het Woord van God. En in dat licht moeten we niet alleen op de dingen van deze wereld

letten. Er is meer en er is houvast. De vorst der duisternis gaat om als een briesende leeuw. Dat is zeker waar. Toch moeten we niet alleen op zijn macht en invloed letten. Ondanks alles werkt de Heere ook verder naar Zijn Raad. Wat er in ons land gebeurt, is door God van eeuwigheid zo besloten. Hij bestuurt en regeert alle dingen. Daarom moeten we te midden van alles maar veel omhoog kijken. In de Bijbel wordt dat een 'wandelen in geloof' genoemd. Geve de Heere dat we dat door Zijn genade mogen beoefenen. Augustinus (354-430) heeft daar in zijn tijd (het begin van de 5e eeuw) al heel mooie dingen over gezegd. Graag wil ik een citaat uit een van zijn werken doorgeven. "Zo gaat de Kerk haar weg in deze wereld, in deze kwade dagen; het is een tocht die niet pas is begonnen tijdens de lichamelijke aanwezigheid van Christus en zijn apostelen, maar al bij Abel, de eerste rechtvaardige, die door een goddeloze broer werd gedood. Begeleid door de vervolgingen van de wereld en de vertroosting van God zet zij die pelgrimstocht voort tot aan het einde van deze tijd" (Augustinus, *De Stad van God*, 18.51, in de vertaling van G. Wijdeveld).

Amersfoort,

ds. W. Visscher

5

Vervolgd om der gerechtigheid wil

Welke door het geloof...

Hebreeën 11:35-38

Nadat gesproken is over smartelijkste foltering, gepaard met scherpe verzoeking, zegt de apostel in Hebreeën 11:36: '... en anderen...'. Alsof hij zeggen wil: op allerlei wijze toont de duivel zijn verdorven vindingrijkheid in het najagen van Gods volk.

Geen middel noch manier zal hij onbenut laten in zijn woeden tegen hen. Kan hij niet zover gaan als hij wil, hij zal zover gaan als hij kan. Mag hij hen niet doden, hij zal gaan tot de uiterste grens. Want velen smaakten de bitterheid van *bespottingen en geselingen*. Twee zaken die vaak samengaan. Evenals *banden en gevangenschappen*. Er zouden vele voorbeelden te noemen zijn. Maar let

Zalig zijn die vervolgd worden om der gerechtigheid wil...

Mattheüs 5 : 10

hierop: zij hebben - o wonder - door het geloof getuigenis bekomen, dat zij rechtvaardig waren!

Verder noemt de apostel drie soorten van dood, door martelaren gestorven. Hij had er meer kunnen noemen, maar met deze drie bewijst hij de onmenselijke wreedheid waarmee de vervolgers te werk gaan. Hoe verduiveld het hart van satans instrumenten is. Allereerst spreekt hij van degenen die *gestenigd* werden. Dit is een straf die God aan goddelozen voltrokken wilde hebben, maar de duivel gebruikt haar ter doding van

heiligen. Zoals Stefanus, een man vol des geloofs en des Heiligen Geestes (Hand. 6:5). Vervolgens wordt gesproken over *in stukken gezaagd*. Hoe uiterst afschuwelijk en weerzinwekkend is dit! De Joden hebben altijd beweerd dat de profeet Jesaja onder de tirannie van Manasse in stukken is gezaagd. Doorgaans wordt dit voor waar aangenomen, hoewel we moeten bedenken dat er in Gods Woord niets over te vinden is. De derde marteldood die genoemd wordt, is: *door het zwaard ter dood gebracht*. Zoals Johannes de Doper, en duizenden na hem, 'gelijk geschreven is: Want om Uwentwil worden wij den gansen dag gedood; wij zijn geacht als schapen ter slachting' (Rom. 8:36).

Opmerkelijk is dat de apostel onder-tussen als terloops erbij vermeldt: *verzocht*. Alsof hij zeggen wil: Bedenk dat er niet alleen een zwaar lijden was naar het lichaam, maar dat er tegelijk ook vurige pijlen van satan werden afgeschoten op de ziel. Scherpe en zware verzoeken kwamen tot hen: óf stenen, de zaag, het zwaard, óf verlooehenen. Hierin is een kracht, die vlees en bloed nooit kan doorstaan. Maar Christus leefde in hen, en riep hen toe: 'Zijt getrouw tot den dood, en Ik zal u geven de kroon des levens' (Openb. 2:10b). O, velen hebben door het geloof heilig gelachen toen de hel ten hoogste brieft!

Verder gaat de apostel met zijn lijst die vol is van allerlei lijden om Christus' Naam, als hij spreekt over *het wandelen in schaapsvellen, en in geitenvellen*. Het is alsof hij de vraag stelt: Hoe vergaat het degenen die aan de handen van hun vervolgers weten te ontkomen? Het antwoord is: hun uitwendige ellende is groot. Verdreven van huis en haard, dolen zij van plaats tot plaats. Als opgejaagd wild, ternauwernood ontsnappend aan de grijpende handen van hun vijanden. Daarbij ontbrak het hun aan het allernodigste. Hun kleding was geen kleding te noemen, want ze gingen in vellen van schapen en geiten. Honger en dorst kwelde hen (1 Kor. 4:11). *Zijnde verlaten, verdrukt en kwalijk behandeld* - zijnde in de eenzaamheid, zonder vrienden, bezwaard door grote moeilijkheden. En als ze al eens met mensen in aanraking kwamen (niet hun vervolgers), dan werden ze als geboefte bejegend.

De wereld niet waardig...

Dan volgt er een zinsnede die tussen

haken staat. De apostel onderbreekt dus zijn eigen betoog. Voordat hij verder gaat, wil hij eerst zeggen welke gedachte er in zijn hart opklimt. Een gedachte die zijn ziel vervult en die hij daarom gelijk meedeelt - als een uitroep: *Welker de wereld niet waardig was!* Waarmee hij zeggen wil: Blijf niet op de buitenkant van dit alles staren, maar zoekt op te klimmen tot de werkelijkheid zoals zij wezenlijk is. Want de Gode-vijandige mensen-wereld kan Gods kinderen niet in haar midden verdragen. Als aller afschrapel en als uitvaagsel worden deze geloofshelden veracht en verstoten. Maar de waarheid is, dat God de wereld Zijn volk niet waardig keurt. Wat, zou het krom en verdraaid geslacht de eer hebben het koninklijk priesterdom in haar midden te hebben? O, Hij wil degenen die van de wereld zijn hun deel geven, maar de gemeenschap met Zijn gunstgenoten acht Hij voor hen een te groot goed. Hij wil Zijn schapen niet bij de zwijnen hebben, maar zondert het reine van het onreine af. En op het helderst bevestigt Hij deze waarheid als Hij met Zijn gunstgenoten een bijzondere leiding houdt. Zoals met David, die Hij lang in de wildernissen deed dwalen, en zoals met Elia die Hij verborg bij de beek Krith.

Welker de wereld niet waardig was, en daarom te vinden waren in onbewoonde, meest verlaten plaatsen: zij doolden in de woestijnen, huisden in spelonken en woonden in holen der aarde gelijk de wilde dieren. En God vergoedde het met Zichzelf. O zeker, in de beproeving waren ze menigmaal bedroefd (1 Petr. 1:6). Hun geloof had niet altijd dezelfde hoogte. Diepe

klachten klommen op tot God. Is Gods Woord er niet vol van? Blijkt niet duidelijk dat zij zonder Christus niets konden doen? Nochtans: door het geloof!

Zie, dat is nu vrije genade. Dan mag in beginsel die diepe verborgenheid worden gekend: Welker de wereld niet waardig was. Omdat ze kostelijk zijn in Gods ogen. O, eeuwige liefde! Om Zijnentwil, Die het kruis heeft verdragen en schande veracht (Hebr. 12:2). Die in alles is verzocht geweest, opdat Hij Zijn volk in alles zou te hulp komen. En hen toeroept: 'En vreest u niet voor degenen, die het lichaam doden, en de ziel niet kunnen doden; maar vreest veel meer Hem, Die beide ziel en lichaam kan verderven in de hel' (Mt. 10:28). Ja, hen een gezicht geeft op de heerlijkheid, waar ze dicht bij zijn: 'Want onze lichte verdrukking, die zeer haast voorbijgaat, werkt ons een gans zeer uitnemend eeuwig gewicht van heerlijkheid' (2 Kor. 4:17). Zodat ze weten, door het geloof: Werkt óns...!

O, welk een wonderdoend God is de Verbonds-God. Welk een volkomen Zaligmaker is Christus. Welk een gezegend onderwijs openbaart de Heilige Geest in het hart. Welk een genadekracht in hun zwakheid! En daarom zal het lied blijven klinken zolang er een strijdende en vervolgd kerk op aarde is: 'Wie zal ons scheiden van de liefde van Christus? Verdrukking, of benauwdheid, of vervolging, of honger, naaktheid, of gevaar, of zwaard? Maar in dit alles zijn wij meer dan overwinnaars, door Hem, Die ons liefgehad heeft' (Rom. 8:35-37).

(wordt vervolgd)

Barneveld,

ds. C. Hogchem

BOEKENNIEUWS

Dr. O.W. Dubois en Krijn de Jong,
Aan de minste van Mijn broeders.
Uitg. Oogstpublicaties, Amsterdam
i.s.m. uitg. Barnabas, Heerenveen.
ISBN 90-8520-044-x; 355 pag., € 14,50.

In 2005 was het 150 jaar geleden dat De vereniging Tot Heil des Volks werd opgericht. Reden voor het bestuur opdracht te geven tot het schrijven van een jubileumboek. Niet alle lezers van De Saambinder

zullen bekend zijn met het werk van deze organisatie. Toch zullen velen weleens gehoord

hebben van het opvangwerk onder de verslaafde jeugd, de hulp aan homoseksuelen (eerst EHAA, nu Different) en het werk onder prostituees (Scharlaken Koord). In ieder geval kennen velen de leesboeken en kerstverhalen van

J.J. Frinsel, directeur van Het Heil in de periode van 1967 tot 1992.

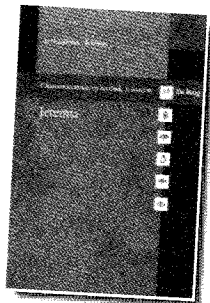
Het boek begint met een schets van het Réveil. Daarna volgt een biografische schets van Jan de Liefde en de oprichting van de Vereniging Tot Heil des Volks. Vervolgens wordt een schets gegeven van de arbeid van de door Het Heil uitgezonden evangelisten in diverse delen van het land, gevolgd door een overzicht van het ontstaan en de ontwikkelingen van de afdelingen buiten Amsterdam. Hierna wordt de geschiedenis van de afdeling Amsterdam beschreven. Dit deel vormt de hoofdmoot van het boek.

Al lezend kwam ik onder de indruk van het vele werk, dat met liefde en veel creativiteit is verricht op het terrein van onderwijs, evangelisatie, armenzorg, verslavingszorg, hulp aan homoseksuelen en prostituees. Vooral de laatstgenoemde doelgroepen kregen in de zestiger en zeventiger jaren vanuit de kerken nog niet veel aandacht. Maar het werk van de vereniging kenmerkte zich ook toen door het daadwerkelijk uitgaan in de heggen en de steggen om het verlorene te zoeken. De vormen waren en zijn daarbij altijd afgestemd op de specifieke tijdsomstandigheden. Maar de liefde tot het verachte en onedele stond en staat steeds centraal. De titel van het boek "Aan de minste van Mijn broeders" is daarom treffend gekozen. In het licht van Matthéüs 25 vanaf vers 31 (het oordeel) is het treffend dat het werk kan worden samengevat in het voeden van de hongerigen, het kleden van de naakten en het bezoeken van de zieken. Voor iedereen die geïnteresseerd is in de geschiedenis van het Réveil en zich aangesproken weet door het werk van de vereniging, is dit een boeiend jubileumboek.

Kapelle

H. van Groningen

Dr. H. Lalleman-de Winkel, Jeremia (De Brug; Commentarenreeks op het Oude Testament) (Uitg. Groen, Heerenveen, 2004) 296 blz.; ISBN 90 5829 491 9; € 27,50.

Uitgeverij Groen in Heerenveen heeft een nieuwe reeks commentaren op het Oude Testament opgestart. Het is de bedoeling dat de reeks uit veertien delen zal bestaan. Als eerste deel verscheen een uitleg van de profeet Jeremia. Volgend jaar zal, bij leven en welzijn, het deel over Jesaja ver-

schijnen. We kunnen dit commentaar, van de hand van dr. H. Lalleman-de Winkel, rustig een aanwinst noemen. De uitleg van de tekst is kort en helder. Telkens wordt historische en politieke achtergrondinformatie gegeven bij de tekst, maar ook bijzonderheden in het woordgebruik of de stijl. Helder zijn de verwijzingen naar het Nieuwe Testament. Een voorbeeld is de vergelijking tussen Jeremia 3:1-5 en Romeinen 3. Israëel, zo lezen we, is zo ver afgedwaald dat de vraag is of het ooit terug zal keren, maar vooral ook: of God het nog wel terug zal willen nemen! In het vervolg van het boek Jeremia zullen we zien dat God – tegen alle menselijke verwachting in – een nieuw begin maakt door Zijn genade. Dat is, zo vervolgt de auteur, geen 'gemakkelijke genade'. De spanning van Jeremia 3:1-5 zal eerst gevoeld moe-

ten worden, wil de genade van God kunnen doordringen (blz 49). Aangrijpend is – opnieuw kort en krachtig – de verklaring van Jeremia 4:30: Jeruzalem wordt aangesproken als verwoeste, want het oordeel is een voldongen feit. Toch maakt zij zich nog op met sieraden, mooie scharlakenrode kleren, make-up omdat ze op een minnaar uit is (blz. 60). Wat is de mens! Op andere plaatsen is de uitleg soms juist weer wat vlak, zoals in het hoofdstuk over de Rechabieten (Jer. 35). Over het algemeen neigt het taalgebruik van het boek wat naar de evangelische kant. Deze kanttekeningen zijn niet bedoeld om afbreuk te doen aan de waarde van het boek. Want die is er duidelijk.

Middelburg,

ds. J.M.D. de Heer

KERKNIEUWS

■ Beroepingswerk

Beroepen:

Te Aagtekerke:

ds. A. Schreuder te Rijssen-Zuid.

Bedankt:

Voor 's-Gravenpolder:

ds. P. van Ruitenburg te Chilliwack (Canada);

Voor Leerdam:

ds. C. van Krimpen te Oud-Beijerland.

■ MEDEDELINGEN DEPUTAAT-SCHAP BUITENLANDSE KERKEN

Ds. C. Vogelaar te Kalamazoo (Michigan, U.S.A.), hoopt van 3 tot 16 november a.s. D.V. in Nederland te zijn. Afspraken voor preekbeurten zijn inmiddels gemaakt.

Ds. A.H. Verhoef te St. Catharines (Ontario, Canada) heeft het voornemen om van 2 tot 16 november a.s. D.V. in Nederland te zijn en enkele van onze gemeenten te dienen.

Wij wensen onze beide broeders met hun vrouwen een goede reis en een gezegende tijd in ons midden.

Ds. W. Harinck, secretaris

■ AANGEPASTE KERKDIENTST TE HARDINXVELD-GIESSENDAM

D.V. zaterdag **21 oktober** zal in het kerkgebouw van de Geref. Gemeente te Hardinxveld-Giessendam, Buitendams 118, een aangepaste kerkdienst worden gehouden voor mensen met een verstandelijke handicap. In deze dienst, die om 15.00 uur begint, hoopt ds. W.J. Karels voor te gaan. Het

thema van de preek is: "Simson als richter", n.a.v. Richteren 15:9-20. Iedereen is van harte welkom.

■ VERSLAG VERGADERING CLASSIS THOLEN OP 18 SEPTEMBER 2006 TE NIEUWERKERK

Namens de roepende kerk wordt de vergadering geopend door ds. J. Schipper. Hij verzoekt te zingen Ps. 25 : 7, leest Richteren 6 : 1-14 en gaat voor in gebed.

Gememoreerd wordt het overlijden op 27 augustus 2006 van Johannes Geluk, op de leeftijd van 45 jaar, diaken sinds 1986 van de gemeente Tholen.

Ambtsjubilea; ouderling M. v.d. Welle te St. Philipsland mocht herdenken 30 jaar ambtsdrager te zijn geweest, nl. 14 jaar diaken en 16 jaar ouderling. Diaken K. Korpershoek te Middelharnis was 25 jaar in het ambt en diaken A.W. Bazen te Scherpenisse 12,5 jaar.

Ds. A.A. Brugge nam afscheid van de gemeente Scherpenisse, wegens vertrek naar Dordrecht. Ds. J. Schipper mocht op 20 juni 2006 intrede doen in de gemeente van Dirksland.

Naar aanleiding van Richteren 6 : 14 'ga heen in deze uwe kracht;' spreekt de tijdelijke preses enkele woorden ter opening. De Heere geve, wanneer straks het winterwerk weer zal aanvangen, ons allen Zijn onmisbare hulp en zegen te ervaren.

Het moderamen wordt als volgt samengesteld: ds. G. van Manen, preses, oud. B. Both, scriba, ds. J. Schipper en oud. E.S.P. van

Kranenburg, assessoren en oud. M. v. Berge, quastor.

Ingekomen zijn o.m.: een brief van Deputaatschap Algemene Kerkelijke Zaken, betreffende kerkelijke archieven alsmede een brief van een lid van een der gemeenten inzake de toepassing van de kerkelijke grenzen.

De rapporten van de in de "Thoolse" gemeenten gehouden kerkvisitaties worden voorgelezen.

Ouddorp brengt via ouderling A. Jansen de hartelijke groeten over van ouderling A. v.d. Laan, die ernstig ziek is. Wederkerig verzoekt de preses hem de hartelijke groeten van de vergadering over te brengen en hem en de zijnen 's Heeren sterkte en nabijheid toe te wensen.

De gemeente Nieuwerkerk wordt aangewezen als roepende kerk voor de volgende vergadering, die gehouden zal worden D.V. woensdag 17 januari 2007 des avonds om 19.30 uur te Nieuwerkerk.

Op verzoek van de preses besluit ouderling E.S.P. van Kranenburg de vergadering met dankgebed, nadat op zijn verzoek nog is gezongen Ps. 84 : 3.

B. Both, scriba

■ VERSLAG HERDENKING 75-JARIG BESTAAN Geref. GEMEENTE H.I. AMBACHT

Herdenkingsbijeenkomst

De maand september 2006 stond voor de Geref. Gemeente van Hendirk-Ido-Ambacht in het teken van gedenken. De plaatselijke pers had er op verschillende manieren al aandacht aan besteed, en ook het Reformatorisch Dagblad heeft via haar rubriek Grondvlak tijdig melding gemaakt van dit heugelijk feit.

Op de dag zelf, donderdag 21 september, is een waardige herdenkingsavond gehouden, waarbij een bijzonderheid was dat alle vier de in leven zijnde oud-predikanten aanwezig waren en ieder van hen het woord heeft gevoerd. Tevens was er een kort interview met enkele oudere gemeenteleden, en werd een nieuwe kanselbijbel als geschenk van de gemeente overhandigd aan de voorzitter van de kerkenraad, ouderling J. Kempeneers. Het was een mooie symboliek dat dit gedaan werd door een zoon en een dochter van twee leden van de jongelingsvereniging die dat in 1936 deden bij de ingebruikname van het eerste officiële kerkgebouw.

Er waren tal van genodigden, onder wie de burgemeester en een wethouder, oud-ambtsdragers, afgevaardigden van de gemeenten uit de classis Ridderkerk en van de plaatselijke kerken, en vertegenwoordigers van de vele verenigingen.

Het was goed om op deze wijze bij elkaar te zijn.

Herdenkingsdienst

Op zondagavond 24 september heeft ds. W. Silfhout, de oud-predikant die hier stond van 1994 tot 2002, een predikatie gehouden ter gelegenheid van het 75-jarig bestaan van de gemeente. Hij bepaalde de gemeente bij Maleachi 3:16; het thema van de prediking was: Een heenwijzing naar Gods gedenboek. De dominee stond stil bij drie gedachten:

1. tot waarschuwing;
2. tot bemoediging;
3. tot verwondering.

De profeet Maleachi heeft na de ballingschap zijn profetisch werk gedaan, niet zozeer door te prediken, maar vooral door gesprekken te voeren. Het boekje met de profetieën van Maleachi bestaan uit zeven gesprekken. De tijd waarin hij leefde, is zeker met onze tijd te vergelijken. In geestelijk opzicht was het geen hoogtij. De tempeldienst was voornamelijk sleurgodsdiensdienst geworden. De omstandigheden in de gezinnen, en in het maatschappelijk leven waren zeer zorgelijk. Velen vroegen zich af, waar God nu was. Maleachi ging op die vraag in, en met name in het derde hoofdstuk wijst hij dan op een gedenboek voor Gods aangezicht. Het moedeloze volk moet op dat gedenboek letten, maar ook zij die zich verongelijkt afvragen waar God blijft, nu zij Hem nodig hebben. Hun vraag komt neer op de vraag naar het nut van de dienst van God. Dat lijkt veel op een vraag in onze tijd: Wat heb ik eraan? Die vraag kan ook bij een zeer stipte godsdienstige betrachting gesteld worden. Maar er is onderscheid tussen godsdienst en Gods vreze. Daarom is deze tekst ook tot waarschuwing. Er is in de voorbije 75 jaar zo vaak gepredikt; het Woord is zo nauw aan ons hart gelegd. Wat hebben we ermee gedaan? Zelfonderzoek is zo nodig als we de grote daden des Heeren gedenken. We kunnen ons verschuilen achter een godzalig voorgeslacht, hoe is het nu met ons? God zal Zijn gedenboek namelijk eens openen; daar wijst Maleachi 4 ons duidelijk op. Laat ons daarom met boetvaardigheid en berouw gedenken aan Gods goedertierenheden.

Het gedenboek voor Gods aangezicht is ook tot bemoediging, voor allen die God vreesden en vrezden. Ook in Maleachi's tijd waren er Asaf-figures die geen raad wisten met het Godsbestuur. Maar op de bodem van het hart leefde toch het verlangen naar een blijk van Gods gunst. En om hen te bemoedigen spreekt de Heere dat er een gedenboek is voor Zijn aangezicht. De Heere wil het ongeloof van Zijn kinderen niet. Zij moeten het anker van hun hoop uitwerpen in de vaste grond van Gods getuigenis. Want dwars door alle nood en dood hoort de Heere. Hij is de

Getrouwe, ondanks onze ontrouw. Ook nu, ondanks alles wat tégen lijkt te zijn, waar de percentages van onkerkelijkheid in Nederland hun duidelijke taal spreken en waar de Kerk is als een nachthut in een komkommerhof. Want toch zullen in de plaats van de vaders de zonen, en in plaats van de moeders de dochters zijn. Er is een gedenboek, waarin de zonden van Gods kinderen niet meer staan; die zijn uitgewist in het bloed van Zijn lieve Zoon. Er is een gedenboek waarin de naam van Gods kinderen verbonden aan de Naam van Gods Kind, de Heere Jezus Christus. Daarin staat: Ik voor u, daar gij anders de eeuwige dood moet sterven. Achter dat bloed was en is de Kerk veilig.

Daarom is dat gedenboek ook tot verwondering. In een gedenboek schrijven we wat voorbij is gegaan. Zo zal de gemeente van Ambacht ook een gedenboek uitgeven. In dat boek gaat het niet over de toekomst; dat kan niet. Maar Gods gedenboek omspannt tijd en eeuwigheid; verleden, heden én toekomst. Soms krijgen Gods kinderen daarvan de voorsmaken al te proeven, als het kabinet van het genadeverbond geopend mag worden, als zij wel eens geleid mogen worden naar de Bron van de zaligheid, als de vruchten van Gods genadige verkiezing in Christus met vreugde in het hart mogen worden waargenomen. Als de sluiers worden opgelicht, blijft de verwondering over – waarom was het op mij gemunt? En straks zal de verwondering tot het toppunt stijgen, als Christus wederkomt en alle boeken worden geopend. Dan zullen zij ervaren dat er volkomen genezing is onder de stralen van de Zon der gerechtigheid.

We mogen gedenken. Hoe doen we dat als gemeente? Met schaamte, als we beseffen dat we de Heere zo lang hebben laten roepen? Laat er toch een verbreking van het hart mogen zijn; laat het besef er zijn: ik heb de Heere nodig. Het kan nog. Onze namen staan in het doop- en ledenboek, maar dat is niet genoeg. Vlucht daarom tot Hem bij Wie uitkomsten zijn tegen de dood. Gods kinderen worden opgewekt om te denken aan het gedenboek van de Heere, om met alle weldaden in Hem te mogen eindigen.

De dominee eindigt zijn indringende preek met een oproep aan de jongeren. Jullie maken deel uit van de geschiedenis van de gemeente; jullie zijn gedoopt onderaan deze kansel. Zolang de zon en de maan zullen schijnen, zal de Heere Zijn verbond niet verbreken. Leg je vinger er maar bij en vraag de Heere te mogen horen bij die schare die niemand tellen kan. Dan zal het voor eeuwig zijn: de Heere alleen komt de lof, de aanbidding en de dankzegging toe!

C. Bregman, scriba

■ BEGINNERSCURSUS GRIEKS EN HEBREEUWS

De cursus op HBO-niveau is inmiddels gestart. De beginnerscursus start op D.V. **26 oktober** in Gouda, de cursus Grieks om 19.15 uur en de cursus Hebreeuws om 20.45 uur. Het eerste leerjaar omvat 16 donderdagavonden. Na het basisjaar volgt een tweede jaar. Ook is het mogelijk door te stromen naar de HBO-variant.

Hebt u belangstelling, geef u dan zo spoedig mogelijk op!

De cursuskosten bedragen voor dit jaar € 160,- per cursus.

Informatie en opgavenformulier aanvragen bij de directeur, tel. 0348-401978, e-mail: jh.mauritz@solcon.nl.

■ VERKOPING EN ACTIEMARKT IN BARENDRECHT

Op D.V. **7 oktober** wordt er door de actiecommissie van de Geref. Gemeente van Barendrecht een verkoping en actiemarkt georganiseerd waarvan de opbrengst bestemd is voor de kerkbouw. Er zijn zo'n 45 kramen aanwezig met voor elk wat wils. Ook voor de jeugd zijn er activiteiten. Openingstijd: 9.30 tot 15.00 uur. Om 14.30 uur is er een opbodverkoop.

De markt wordt gehouden bij: Olympic fruit, Handelscentrum ZHZ - 40-A (Veilingterrein), Barendrecht (volg de borden "actiemarkt").

■ KOOR- EN SAMENZANGAVOND TE BODEGRAVEN

De ring Midden van de bond van zangverenigingen van de Geref. Gemeenten organiseert op D.V. zaterdag **14 oktober** een koor- en samenzangavond in de Bethelkerk van de Geref. Gemeente te Bodegraven. Aanvang: 19.30 uur. De gemengde koren die hieraan medewerking verlenen zijn: "Sursum Corda" uit Zeist, "De Lofstem" uit Geldermalsen en "Deo Favente" uit Bodegraven.

Dhr. W.P. van Kempen zal namens de Vereniging "Helpende Handen" een appelwoord spreken - "Mijn zusje heeft een handicap" De collecte is (uiteraard) bestemd voor "Helpende Handen".

■ VOGG IN DE GROTE OF ST. BAVOKERK TE HAARLEM

Op D.V. zaterdag **21 oktober** hoopt de VOGG haar landelijke orgel- en samenzangdag te houden in de St. Bavokerk te Haarlem. Het programma zal literatuur, improvisatie en veel samenzang bevatten.

Om 10.45 uur start het programma, dat u kunt vinden op de website van de VOGG: www.kerkenmuziek.nl.

Voor meer informatie kunt u contact opnemen met Chiel Jan van Hofwegen, één van de organisten van die dag, tel. 078-6913222, of www.chieljanvanhofwegen.nl.

■ PROMOTIE

Op 15 september jl. verdedigde ons gemeentelid J. Rip met succes zijn proefschrift "Lipoproteïn Lipase". Het betreft een onderzoek naar stoffen in het bloed, die vetten afbreken. Dit ter bestrijding van hart- en vaatziekten. Met zijn verkregen graad van doctor in de geneeskunde aan de Universiteit van Amsterdam willen wij hem van harte gelukwensen. De Heere geven hem in de toekomst Zijn zegen en doe zijn werk dienen tot welzijn van de zieke medemens.

Kerkenraad Geref. Gemeente Lisse.

■ DE VLUCHTHEUVEL

**Landelijk bureau
Houttuinlaan 7, 3447 GM Woerden
tel. (0348) 489990**

Vertrouwde en vertrouwelijke psychosociale hulpverlening.

Voor vragen kunt u iedere werkdag tussen 10.00 en 12.00 uur bellen naar het spreekuur voor aanmelding en advies

0348-489999.

Let op! Alle hulpvragen van jongeren en met betrekking tot jongeren (en kinderen) tot en met 17 jaar:

033-4753300.

Iedere werkdag tussen 08.30 en 17.00 uur. 'Help de Vluchtheuvel helpen!' Wordt donateur, voor meer informatie hierover kunt u ons bereiken op tel. 0113-213098 of stort uw gift op bankrek. nr.: 1125.06.399.

■ VOORTGANG NOODHULP IN INDONESIA van het

Deputaatschap tot Hulpverlening in Bijzondere Noden

Het is al weer enige tijd geleden dat u informatie over de voortgang van de herstelwerkzaamheden in Indonesië van ons ontvangen hebt. Eerst willen we nog een keer opsommen waar ons deputaatschap met uw bijdrage meewerkt aan het herstel van de schade ontstaan door de tsunami eind 2004 en de aardbeving in maart 2005:

- Directe noodhulp na de ramp door een financiële bijdrage voor de aanschaf van voedsel, medicijnen, tenten, etc.
- In Atjeh (Sumatra) het bouwen van 326

huizen, 128 vissersboten en een school. Verder het herstellen van wegen en garalenkwekerijen ter grootte van 100 hectare en een gezondheidsprogramma voor kinderen.

- Op Nias (eiland voor Sumatra) het bouwen van 93 huizen, een landbouwprogramma voor de cacao en mahonie teelt en een gezondheidsprogramma voor kinderen.
- Op Nias het ondersteunen van christelijke families uit het streng islamitische eiland Banyak, die tijdelijk verblijven op dit eiland en het bouwen en inrichten van een vakschool.
- Op Sri Lanka het herbouwen van een weeshuis voor jongens en meisjes en een kerk.

We kunnen melden dat er goede voortgang gerapporteerd wordt, zodanig dat het werk in Atjeh bijna afgerond is. Op Nias moeten nog 60 huizen worden gebouwd, die eind dit jaar of begin 2007 klaar moeten zijn. De gezondheids- en landbouwprogramma's zullen zoals nu voorzien doorlopen tot eind 2007 of begin 2008. Het werk op Sri Lanka is ook afgerond.

We hebben totaal ongeveer € 2.500.000 voor de noodhulp in Indonesië mogen ontvangen en zoals u uit het bovenstaande kunt lezen is er ontzettend veel gedaan. Dit overzicht geeft enkele getallen weer, het leed achter deze getallen is ontstellend groot en kan niet met geld hersteld worden. Uiteindelijk kan alleen de HEERE, de Schepper en Onderhouder van ons aller leven dat herstel geven. We kunnen veel doen, echter als de HEERE niet bouwt, tevergeefs zullen wij bouwen. Daarbij mogen we u hartelijk opwekken om naast alle steun die u reeds gegeven hebt, ook uw gebed voor deze mensen op te zenden tot de Heere. Dat is nodig voor de slachtoffers, maar zeker niet minder voor de hulpverleners, die onder moeilijke omstandigheden hun werk mogen doen.

L. van der Maas, algemeen secretaris

■ CONFERENTIE "PASTORAAT BIJ RANDKERKELIJKHEID EN KERKVERLATING"

Het deputaatschap DMZ organiseert jaarlijks een ambtsdragersconferentie. Dit jaar is het thema "Pastoraat bij randkerkelijkheid en kerkverlating" gekozen. De conferentie wordt D.V. gehouden op 4 november in Geldermalsen en 18 november in Goes.

In één hoofdlezing en een drietal deelleringen (waarvan de deelnemers er twee kunnen bijwonen) zal het thema worden besproken. Sprekers tijdens de conferentie zullen zijn:

Geldermalsen Ds. P. Mulder, dhr. C.S.L. Janse, dhr. L. Kroon, dhr. C.W. van Haften

Goes Ds. C. Meeuse, dhr. C.S.L. Janse, dhr. J.H. Mauritz, dhr. J. van Mourik

Na de lezingen is er een forumbespreking met de inleiders in het forum.

Het programma van de conferenties begint om 9.45 uur en eindigt op 13.00 uur (de koffie staat vanaf 9.15 uur klaar). Na de conferentie is er voor de deelnemers de mogelijkheid om gezamenlijk een lunch te gebruiken.

Ambtsdragers kunnen zich voor de conferentie(s) aanmelden tot 28 oktober 2006 via e-mail kbagg@cbgg.nl, via het faxnummer 0348-48 35 99 of per post naar: DMZ, Houttuinlaan 7, 3447 GM Woerden.

Vermeld bij uw aanmelding a.u.b. uw naam, woonplaats, telefoonnummer, aantal personen, en aan welke conferentie u wilt deelnemen.

dam-Alexanderpolder 16.00 uur ds. B. van der Heiden; Rotterdam-Centrum 16.30 uur ds. Paul; Rotterdam-Zuidwijk 10.00 uur ds. Terlouw en 15.30 uur ds. W. Harinck; Scherpenzeel 10.00 en 18.30 uur ds. De Jongste; Terwolde-De Vecht 14.30 uur ds. Tuinier; Tholen 10.00, 14.30 en 18.30 uur leesdienst; Tricht-Geldermalsen 19.00 uur ds. Van Belzen; Uddel 10.00 en 18.30 uur ds. Mouw; Urk 10.00 en 17.00 uur leesdienst; Utrecht 19.00 uur stud. Joosse; Veen 9.30 en 18.00 uur ds. Melis; Veenendaal 9.30 en 16.30 uur ds. Van Belzen; Vlaardingingen 10.00 en 16.30 uur stud. Heijkamp; Vlissingen 9.30 en 16.00 uur ds. Vreugdenhil; Waarde 9.30, 14.00 en 18.00 uur leesdienst; Waardenburg 10.00 en 18.30 uur ds. Mondria; Wageningen 10.00 en 18.30 uur ds. F. Mulder; Werkendam 10.00 en 18.00 uur ds. M. Karens; Wierden 15.00 uur ds. J. Karels; Woerden 10.00 en 18.30 uur ds. W. Harinck; Yerseke 9.30 en 18.00 uur ds. Verweij en 14.00 uur leesdienst; Zeist 10.00 en 18.30 uur ds. Van Eckeveld; Zoetermeer 15.30 uur ds. A.B. van der Heiden; Zwijndrecht 14.30 uur ds. M. Karens; Zwolle 9.30 uur ds. J. Karels.

KERKDIENTEN

■ ZONDAG 15 OKTOBER 2006

Aagtekerke 9.30 en 19.00 uur ds. Verschuure en 14.30 uur leesdienst; Alblasserdam (in Havenkerk, Wilgenplein) 11.30 en 18.30 uur leesdienst; Amersfoort 9.30 en 16.30 uur leesdienst; Apeldoorn 10.00 (H.A.) en 17.00 uur ds. Tuinier; Arnhem 10.00 en 16.00 uur stud. Joosse; Barendrecht (in CGK; Voordijk 252) 13.30 en 19.00 uur ds. Terlouw; Barneveld 9.30 en 19.00 uur ds. Hogchem; Beekbergen 10.00 en 19.00 uur ds. Gunst; Benthuizen 9.30 en 18.00 uur ds. A.B. van der Heiden; Berkenwoude 19.00 uur ds. Clements; Borssele 9.30, 14.00 en 18.00 uur ds. Van Dijk; Boskoop 9.30 en 16.30 uur leesdienst; Capelle a/d IJssel-Middelwatering 10.00 en 16.30 uur ds. Silfhout; Capelle a/d IJssel-West 10.00 en 17.00 uur leesdienst; De Valk-Wekerom 9.30 en 19.00 uur ds. Van Boven; Delft 19.00 uur stud. Heijkamp; Dirksland 10.00 (H.D.) en 18.00 uur ds. Schipper; Doetinchem 9.30 en 19.00 uur (dovendiensten) ds. W.J. Karels; Dordrecht 10.00 (H.D.) en 17.00 uur ds. Brugge; Drachten 9.30 (H.A.) en 19.00 uur ds. Hoogerland; Ede (Noorderkerk, Amsterdamseweg 9) 12.15 uur ds. F. Mulder (H.D.); Elspeet 10.00 en 18.30 uur ds. Vermeij; Emmeloord 18.45 uur ds. Kattenberg; Enschede 15.00 uur ds. Schreuder; Enter 15.00 uur ds. De Wit; Ermelo 9.30 en 18.30 uur ds. L. Blok; Genemuiden 9.30 en 15.30 uur ds. Hakvoort; Goes 9.30 en 18.00 uur ds. Meeuse en 14.00 uur leesdienst; Gorinchem 14.30 uur ds. Brugge; Gouda 9.30 en 16.30 uur ds. Clements; Goudswaard 10.00 uur (H.A.) ds. B. van der Heiden en 14.30 uur ds. Van Krimpen; 's-Gravenhage 10.00 en 16.30 uur ds. Driessen; 's-Gravenpolder (kerkgebouw Spoorstraat) 9.30 en 18.00 uur ds. Golverdingen en 14.00 uur leesdienst; Groningen 16.00 uur ds. Kattenberg; Haamstede 15.00 uur ds. Baan; Haarlem 10.00 (H.A.) en 16.00 uur ds. Van der Net; Hardinxveld-Giessendam 9.30 en 18.00 uur ds. Boogaard; Hendrik-Ido-

Ambacht 10.00 uur ds. Baaijens; Herkingen 14.30 uur stud. Labee; Hoogeveen 19.00 uur ds. Schot; Hoogvliet 19.00 uur ds. Silfhout; Houten 11.00 en 17.00 uur leesdienst; Kampen 9.30 en 15.00 uur ds. Tanis; Kamperland 14.30 uur ds. Van Gelder; Kapelle-Biezeling 9.30 en 18.00 uur ds. Baan en 14.00 uur leesdienst; Katwijk aan Zee 18.30 uur ds. Neele; Klaaswaal 9.30 (H.A.) en 18.00 uur ds. Van Aalst; Kootwijkerbroek 10.00 (H.A.) en 19.00 uur ds. Beens; Kortgene 14.30 uur ds. De Heer; Krabbendijke 9.30, 14.00 en 18.00 uur leesdienst; Krimpen a/d IJssel 9.30 en 16.30 uur ds. P. Mulder; Leiderdorp 10.00 en 16.30 uur ds. C. Harinck; Lelystad 9.30 uur ds. Kattenberg en 16.00 uur leesdienst; Lisse 10.00 en 16.00 uur ds. Neele; Marknesse 9.30 (H.A.) en 14.30 uur ds. Bakker; Meliskerke 9.30 en 14.30 uur ds. Moens; Melissant 10.00 en 18.00 uur stud. Labee; Middelburg-Centrum 9.30 en 18.30 uur ds. De Heer en 14.00 uur leesdienst; Middelburg-Zuid 9.30 en 18.30 uur ds. Van Gelder en 14.00 uur leesdienst; Middelharnis 9.30 en 18.00 uur ds. Van Manen; Moerkapelle 9.30 uur leesdienst (doventolk); Naaldwijk 9.30 uur ds. Moerkerken; Nieuw Beijerland 9.30 en 17.00 uur ds. Mijnders; Nieuwerkerk Zld 9.30 en 15.30 uur leesdienst; Nijkerk 19.00 uur ds. Visscher; Nisse 9.30 en 14.30 uur stud. De Waard; Nunspeet 9.30 en 15.00 uur ds. Schot; Oostvoorne 14.30 uur ds. Van Manen; Opheusden 10.00 en 18.30 uur ds. G. Pater; Oud Beijerland 9.30 en 18.00 uur ds. Van Krimpen; Ouddorp 9.30 en 18.30 uur ds. P. Blok; Oudemirdum 19.00 uur ds. Bakker; Poederoyen 14.30 uur ds. Melis; Poortvliet 14.00 uur ds. Verweij; Rheden 10.00 en 17.30 uur ds. Veenendaal; Ridderkerk 9.30 uur ds. Paul en 19.00 uur ds. P. Mulder; Rijssen-Noord 9.30, 14.30 (bijbellezing) en 18.30 uur ds. Van Dieren; Rijssen-West 9.30 en 18.30 uur (H.D.) ds. De Wit; Rijssen-Zuid 9.30 en 18.30 uur ds. Schreuder en 14.30 uur leesdienst; Rotter-

■ DINSDAG 17 OKTOBER 2006

Borssele 19.30 uur stud. Joosse; Drachten 19.30 uur ds. Mondria (voor de zending); Lisse 19.45 uur ds. Neele (bijbellezing); Naaldwijk 19.45 uur ds. A.B. van der Heiden; Rotterdam-Centrum 19.45 uur ds. Verhoef.

■ WOENSDAG 18 OKTOBER 2006

Alphen a/d Rijn 19.30 uur stud. Labee; Beekbergen 19.30 uur ds. Hakvoort; Capelle a/d IJssel-West 19.45 uur ds. Meeuse; Delft 15.30 uur ds. Visscher (huw.bev.); Gorinchem 19.30 uur ds. Silfhout; Hardinxveld-Giesendam 19.30 uur ds. W.J. Karels (bijbellezing); Hilversum 19.45 uur ds. Mondria; Kamperland 19.30 uur ds. Van Manen; Leerdam 19.30 uur ds. Schot; Mijdrecht 19.30 uur ds. Van Aalst; Nijkerk 19.30 uur ds. Van Krimpen; Opheusden 19.30 uur ds. G. Pater (bijbellezing); Rheden 19.30 uur ds. Veenendaal (bijbellezing); Rijssen-West 19.30 uur ds. De Wit; Rotterdam-Alexanderpolder 19.30 uur ds. Van der Net; Rotterdam-IJsselmonde 19.30 uur stud. Heijkamp; Scherpenzeel 19.30 uur ds. De Heer; Sint Philipsland 19.30 uur ds. De Waard; Vlaardingingen 19.30 uur ds. Melis; Wageningen 19.30 uur ds. F. Mulder (bijbellezing); Werkendam 19.30 uur ds. M. Karens (bijbellezing); Wolphaartsdijk 19.30 uur ds. Schreuder.

■ DONDERDAG 19 OKTOBER 2006

Aalburg 19.30 uur ds. Hakvoort; Apeldoorn 19.30 uur ds. Van Eckeveld; Bodegraven 19.30 uur ds. M. Karens; Capelle a/d IJssel-Middelwatering 19.45 uur ds. Silfhout (bijbellezing); Kootwijkerbroek 19.30 uur ds. Beens (bijbellezing); Melissant 19.30 uur ds. Van der Net; Ooltgensplaat 19.30 uur ds. Baan; Tricht-Geldermalsen 19.30 uur ds. Schipper;

Veenendaal 13.15 uur ds. Van Belzen (huw.bev.); Zwolle 19.30 uur ds. De Wit.

■ VRIJDAG 20 OKTOBER 2006

Hoogvliet 14.30 uur ds. Terlouw (huw.bev.); Krabbendijke 14.30 uur ds. Verschuure (huw.bev.); Middelburg-Centrum 14.15 uur ds. De Heer (huw.bev.); Nieuwerkerk Zld 14.45 uur ds. Gunst (huw.bev.); Scherpenzeel 13.30 uur ds. Schipper (huw.bev.); Veenendaal 13.00 uur ds. G. Pater (huw.bev.).

■ EVANGELISATIESAMENKOMSTEN

Alkmaar:

Evangelist G. Baan; kerkgebouw 't Wuiver 2-a, Oudorp NH, gem. Alkmaar; samenkomsten iedere zondag om 10.00 en 16.30 uur.

U bent hartelijk welkom in de inloop/bijbels-hop 't Wuiver, Stationsweg 96a, Alkmaar (t.o. NS- en busstation). Openingsdagen: dinsdag t/m vrijdag van 10.00-16.00 uur.

Amsterdam:

Evangelist J. Krijgsman; kerkgebouw Bij Simon de Looier, Looiersgracht 70. Samenkomsten iedere zondag 10.30 en 17.00 uur. Ook voor u staat de deur van onze evangelisatiepost open.

U bent hartelijk welkom op dinsdag tot en met zaterdag tussen 10.00 uur en 16.00 uur.

Emmen:

Evangelist C. van Drunen; kerkgebouw Prinsesselaan 6-I te Emmen; samenkomsten iedere zondag om 9.30 en 15.30 uur.

Leeuwarden:

Evangelist S. de Visser; kerkgebouw Achter de Hoven 2-c; samenkomsten iedere zondag om 9.30 en 16.00 uur.

Merksem:

Evangelist A. van Setten; Prot. Kerk, Oude Barreellei 64; samenkomsten iedere zondag om 10.00 en 17.00 uur.

Tilburg:

Evangelist H.J. van den Boogaart; kerkgebouw Offenbachstraat 105-107. Samenkomsten iedere zondag om 10.00 en 18.30 uur. U bent hartelijk welkom in de BIJBEL-winkel van dinsdag t/m zaterdag, tussen 10.00 en 17.00 uur. Offenbachstraat 107.

Wij willen allen hartelijk bedanken voor de felicitaties bij ons 35 jarig ambtsjubileum en de verleende koninklijke onderscheiding.

Uw medeleven in deze op welke wijze stelden wij op hoge prijs.

Met hartelijke groeten en Gode bevolen.

Ds. en Mevrouw Verweij-Pronk

ADVERTENTIES

Met ontroering heeft de kerkenraad van de Gereformeerde Gemeente te Rotterdam-Centrum kennis genomen van het overlijden van zijn oud-ouderling

Jacob Schot

in de leeftijd van 78 jaar.

Van mei 1986 tot september 1990 heeft hij de gemeente met de hem geschonken gaven, in alle getrouwheid mogen dienen.

De Heere schenke zijn vrouw, kinderen en (achter-) kleinkinderen in dit smartelijke verlies en heilige deze roepstem aan ons aller hart.

Namens de kerkenraad: J. Blokland, preses
M. Boot, Scriba

Rotterdam, 2 oktober 2006

Mijn zoon kan zich thuis niet beheersen, vooral rond het eten verstoort hij de hele boel aan tafel. Op school gaat het best goed, speciaal onderwijs is wel passend voor hem. Er wordt wel eens gezegd: 'het ligt vast aan jullie, bij ons doet hij zo niet'. Alleen ik weet dat hij zich buitenshuis aanpast, maar dat gelooft niemand. Ik zou zo graag willen dat ik hem beter begrijp.

De SGJ biedt hulp aan gezinnen met kinderen in de leeftijd van zes tot achttien jaar oud, met een IQ variërend van 60 tot 90 bij wie sprake is van gedragsproblemen ten gevolge van bijvoorbeeld een autisme spectrum stoornis, ADHD of hechtingsproblemen. Het zorgaanbod bestaat uit intensieve gezinsbegeleiding en logeeropvang. De financiering vindt plaats door middel van een persoonsgebonden budget.

Christelijke Jeugdzorg

T 033 - 475 33 00

E glvg@sgj.nl • | www.sgj.nl

Gezinsbegeleiding

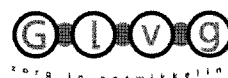
Voor een kind met een verstandelijke beperking én gedragsproblemen is extra zorg nodig. Deze extra zorg vraagt veel van ouders en overige gezinsleden in de thuissituatie. Professionele begeleiding en ondersteuning door een gezinsbegeleider kan hierbij verlichting geven.

Logeeropvang

Naast begeleiding en ondersteuning in het gezin is vaak logeeropvang nodig. Het kind of jongere krijgt hierdoor elders zijn of haar eigen vrijetijdsbesteding. Daarnaast krijgen ouders meer tijd voor de overige gezinsleden en zichzelf.

Mijn dochter is nogal druk door haar ADHD. Het is best zwaar om haar in de weekenden en vakanties altijd bezig te houden. Ze gaat nogal rare dingen doen als ze zich verveelt. Het zou misschien leuk zijn voor haar en rustig zijn voor ons als ze af en toe ergens zou logeren. Ze wil zelf niet naar een logeershuis, want zoals zij het zegt: 'daar zijn ze gehandicapt en dat ben ik niet'.

2006 in ontwikkeling

De SGJ voor hulp aan gezinnen met kinderen die een licht verstandelijke beperking én gedragsproblemen hebben

TE KOOP: Tussenwoning in
Borssele. Vraagprijs: € 137.000 k.k.
Ideaal voor starters.
Fam. J.C. Slabbekoorn,
tel. 0113-351716

Te huur **ruime vakantiewoning**
in **Zuid-Alberta, Canada,**
omgeving van Lethbridge.
Prachtig gelegen, uitzicht op rivier,
prairie en Rocky Mountains,
dichtbij dorp en kerken.
Voor inlichtingen 00-1403-553-4023.
Hollands sprekend.

Van BOEKHANDEL & UITGEVERIJ
Horsen bv

DORPSTRAAT 100 - 3881 BE PUTTEN
Tel. 0341 36 22 77 Fax 0341 36 20 77

Statenbijbels - Huisbijbels - Kinderbijbels
Kerkbijbels (alles Statenvertaling)
Theologische werken - Dagboeken
Bijbel- en Catechismusverklaringen
Leesboeken voor jong en oud
Voordeelaanbiedingen
Tweedehands en Antiquarisch
Psalm- en Muziekboeken
Bladmuziek (noten en klavarskribo)
CD's en Musicassettes
Boeken- en CD-bonnen
Wens- en Gelegenheidskaarten

NatuursteenHuis

vakmensen vertalen uw wensen

- **Marmer, graniet en hardsteen**
(voor binnen & buiten)
- **Grafmonumenten**
- **Vakkundig advies**

Goes tel (0113) 216555
Middelburg tel (0118) 612579

v.h. Zandse & De Krijper ook voor leveringen buiten Zeeland

Begrafenisverzorging "Honestum"

0180 - 628908 (dag en nacht)
L. Meliëste-Verveer en D.D.E. Meliëste
Voor Rotterdam - Barendrecht - Ridderkerk
H.I. Ambacht - Zwijndrecht - Dordrecht e.o.

Het deputaatschap tot Hulpverlening in Bijzondere Noden van de Gereformeerde Gemeenten houdt zich in het kader van het door de Generale Synode aan haar verstrekte mandaat bezig met diaconale hulpverlening in binnen- en buitenland. Deze hulpverlening betreft zowel de leniging van nood in acute noodsituaties alsook meer structurele projecten waarbij wordt samengewerkt met lokale kerken en/of christelijke organisaties. Voor de uitvoering van deze taken beschikt het deputaatschap over een eigen bureau in Woerden met een tweetal vaste medewerkers waaronder de algemeen secretaris

Door uitbreiding van het aantal werkzaamheden is er behoefte aan een parttime (20 - 24 uur)

Administratief Medewerker (M/V)

Geboden wordt een interessante en veelzijdige functie in een prettige omgeving. Betrokkene moet zich aangetrokken weten tot het diaconale werk, in overeenstemming met de doelstellingen van het deputaatschap.

Functie-inhoud:

- De dagelijkse verwerking van gegevens voor de verschillende projecten
- Het verzorgen van correspondentie met partnerorganisaties in binnen- en buitenland
- Het bijhouden van de gemaakte afspraken voor de verschillende projecten
- Het archiveren van de project documentatie
- Het voorbereiden van vergaderingen
- Secretariële en algemene taken voor het bureau

Functie-eisen:

- MBO werk- en denkniveau
- Goede beheersing van de Nederlandse en Engelse taal
- Goede communicatieve vaardigheden
- Computervaardigheden met Word, Excel, Access
- Flexibele werkhouding en in staat zelfstandig te werken
- Lid van de Gereformeerde Gemeenten

Voor inlichtingen over deze functie kunt u contact opnemen met de algemeen secretaris L. van der Maas (tel. kantoor 0348 - 489910, tel. privé 0577 - 491041).

Schriftelijke sollicitaties met vermelding van opleiding en ervaring dienen binnen twee weken na verschijnen van dit blad te worden gericht aan:

Deputaatschap tot Hulpverlening in Bijzondere Noden
t.a.v. L. van der Maas
Postbus 615
3440 AP WOERDEN

Begrafenisonderneming
rouwer

Voor een verantwoorde en stijlvolle begrafenis

- * mogelijkheid voor thuis opboren
- * eigen rouwvervoer
- * kist wordt schoudergedragen
- * gratis laatste wens boekje

R.C. Brouwer Bentincklaan 1a, Leersum
tel. 0343-461880 b.g.g. 06-51504726

- Amerongen - Amersfoort - Doorn - Elst -
Langbroek - Leersum - Maarn - Maarsbergen -
Rhenen - Woerden - Woudenberg -

Uitgaande van de Gereformeerde Gemeenten in Nederland biedt de SHG gekwalificeerde kraamzorg en gezins- en bejaardenzorg die aansluit bij uw manier van leven. Dit houdt voor ons in dat Bijbelse normen en waarden de basis vormen voor uw dagelijkse levenshouding en mediagebruik.

SHG

Kraamzorg

Meldt u tijdig aan om teleurstelling te voorkomen.
Voor informatie of inschrijving kunt u ons bereiken op telefoonnummer **0187 - 48 91 73**
b.g.g. 0342 - 49 21 55. Op werkdagen van 9.00 - 11.00 uur en van 13.00 - 15.00 uur en op vrijdagavond van 19.00 - 21.00 uur.

Gezins- en bejaardenzorg

Voor informatie of inschrijving kunt u ons bereiken op telefoonnummer **0166 - 65 26 05**. Op werkdagen van 9.00 - 11.00 uur en op vrijdagavond van 19.00 - 21.00 uur.

De gratis brochure zenden wij u graag toe.

HARKES
Begravenissen

Persoonlijke zorg voor uw begrafenis

Dokter Hamburgerlaan 59 - 2771 JR Boskoop
Telefoon (0172) 21 21 22

Begravenisverzoekers:
D. Harkes en J.F. van Staveren

Wij verzorgen alleen begrafenis - Dag en nacht bereikbaar

ROEMEENSE PANFLUITEN *Zeer goede kwaliteit.* R. Mulder-Staphorst
06 12 610 628 b.g.g. 0522 253944

BEGRAFENISVERZORGING KINA
010-458 31 12
voor Rotterdam, Krimpenerwaard, Gouda e.o.
D.W. Schipper 010-4506626 J. Kooijman 0182-583932

Ik heb geen mens...

In Nederland leven 53.000 dak- en thuislozen. Hun aantal groeit nog steeds! Omdat ze nauwelijks sociale contacten hebben, gaan ze vaak eenzaam door het leven. Veel dak- en thuislozen zijn verslaafd, om al hun ellende te vergeten.

Ontmoeting helpt dak- en thuislozen. Door ze op te vangen, te begeleiden en te resocialiseren. Om meer mensen te kunnen helpen, willen we meer opvang-voorzieningen starten. Daar is uw steun voor nodig! Word daarom donateur van Ontmoeting. Meld u aan via onze website of per telefoon.

Stichting Ontmoeting
Postbus 263
3990 GB Houten
tel. 030 - 635 40 90
fax 030 - 635 40 99
info@ontmoeting.org
www.ontmoeting.org
Rabobank 38.76.69.140

www.ontmoeting.org

"WERKKAMP VOOR CHINESE PREDIKANTEN"

"Situatie christenen in China verergerd"

"China treedt steeds harder op tegen huiskerken"

Scherpe controles, vervolgingen en martelingen zijn de ondervindingen van onze Chinese medechristenen. Geheime samenkomsten worden ruw verstoord. Terwijl hun voorgangers worden gemarteld smeken hun gemeenteleden om meer reformatorische lectuur! Steun onze medechristenen in China en help ons in de vraag naar meer bijbelse lectuur te voorzien!

Stort uw gift op **3473.76.029** t.a.v. Hudson Taylor/SBH te Nunspeet.

HUDSON TAYLOR
Stichting Bijbelse Hulpverlening China

Appartementen
voor 55+-ers bij de SGZZH

Binnen onze serviceflats Avondrust en Rehoboth te Rotterdam zijn comfortabele **2- en 3-kamer appartementen te huur.**

In de serviceflats wordt thuiszorg geboden door Agathos Thuiszorg. Deze zorg sluit goed aan bij onze Christelijke identiteit. Voor bezichtiging en nadere inlichtingen kunt u bellen met familie

A. van der Giessen (Avondrust 010-4829028) of mevrouw G. van Rijs (Rehoboth 010-4209806).
Zij staan u graag te woord!

Waardige en stijlvolle verzorging
van begrafenis met aandacht voor persoonlijke wensen. In alle rust, vertrouwelijk en met bescheidenheid.

- opbaren met kistkoeling bij u thuis of in een voor u bekende aula
- dag en nacht bereikbaar en overal te ontbieden
- wij verzorgen alleen begrafenis
- laatste verzorging van de overledene door een gediplomeerd verpleegster

Begravenisverzoekers:
• H. de Jongh • P.H. van der Leer • E. Treur

Begravenisonderneming de Jongh

Hardinxveld-Giessendam:
Reepijzer 5, Tel. (0184) 61 11 54
Waardeburch:
Kerkstraat 15a, Tel. (0418) 65 20 39
Zeist:
Van Reenenweg 171, Tel. (030) 69 24 258

13 OVERDENKINGEN OVER HET HOOGLIED

2e Druk

In maart 2006 is een bundel verschenen met dertien overdenkingen van ds. A. Schot over het Hooglied van Salomo. In deze stoffen worden 13 verschillende (hoofd)personen uit het Hooglied behandeld. Omdat vele facetten van het kerkelijk leven in deze stoffen aan de orde komen is het boek uitstekend geschikt om als geschenk aan de belijdeniscatechisanten te geven na het afleggen van hun openbare belijdenis des geloofs. Het boek is gedrukt in een duidelijke letter, waardoor het ook geschikt is om door kerkenraden als eindejaarsgeschenk voor ouderen te worden gebruikt. Ook kunnen deze overdenkingen voor de leesdiensten worden gebruikt. De opbrengst is bestemd voor het bouwfonds van de Geref. Gemeente te Nunspeet. De titel van het boek luidt: **"TOTDAT DE DAG AANKOMT EN DE SCHADUWEN VLIEDEN"**.

Vanwege de toch wel grote belangstelling voor deze overdenkingen is de 2e druk inmiddels alweer meerdere maanden in de verkoop. Mede met het oog op het naderende winterseizoen willen wij u gaarne nogmaals dit leerzame boek onder uw aandacht brengen en van harte aanbevelen.

De prijs is € 16,90. U kunt dit boek bestellen bij:
M. van Klompenburg, Onder de Bos 101, 8077 TE Hulshorst
Tel. nr. (0341) 25 18 25
Fax nr. (0341) 25 24 08
Via email: mvanklompenburg@kliksafe.nl

Voor een zorgzame begeleiding

KOSTER
Registratieonderneming

Postbus 415, Scherpenzeel 6, 3925 CD Scherpenzeel
Telefoon: Amersfoort, Nijkerk, Hoevelaken, G.C. van Haaren
033 277 8455 06 5590 7879

Kantoor: Stationsweg 411
3925 CD Scherpenzeel

Centraal nummer (24 uur):
033 277 0555

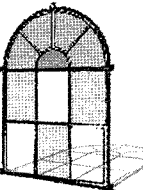
Geerts
herenkleding

Ambtskleding

Kostuums: 2- en 3-delig zwart - grijs - e.a.
Trouwkostuums - Jacquets - Pantalons
Streepjantons - Overhemden
Stropdassen - Sokken - Overjassen
Hoeden - Schoenen

Winkel: Dorpsstraat 229, Scherpenzeel
Telefoon 033-2778899 b.g.g: 06-30189592

OPENINGSTIJDEN: MA, GESLOTEN,
DI T/M DO 9-18 UUR,
VR 9-21 UUR EN ZA 9-17 UUR.
OP AFSpraak MOGELIJK

- Ontwerp
- Realisatie
- Restauratie

Van Lagen
Forsythiastraat 44
6744 AS Edeveen
0318 - 57 30 45 / 06 - 23 618 640

Voor al uw glas in lood werken

**AMELAND/TERSCHELLING/
BAKKEVEEN (Fr./Dr. Wouden)**
Chalets/stacars ter intro > alles wat
vrij is tot 11/11 voor 1/3 v.d. prijs
v.a. € 100,- p.w. 0512-516096.
Zie www.vdsluisvakanties.nl
U kunt ook reserveren voor 2007.

TE KOOP Nieuw-Beijerland, ruime
eengezinswoning, o.a. 6 slaap-
kamers, bijkeuken en garage. Dicht
bij kinderboerderij en speeltuin.
Vraagprijs € 229.000,-. Voor ver-
dere informatie kunt u contact opne-
men met tel.nr: 0186-693113.

KAMERS TE HUUR in Ochten
(Kesteren) 0344-643193 /
06-30007653

De volgende preek CD's bieden wij
u t.b.v. de zending te koop aan:

Ds. G.J. van Aalst	1 Samuël 1 : 15
Ds. P. Blok	Jesaja 60 : 1
Ds. C.A. van Dieren	Lukas 4 : 5-8
Ds. J.J. van Ekeveld	Joh.11 : 43-44
Ds. W.J. Karels	Luk.16 : 20-22
Ds. M. Karens	Joh.11 : 27-28
Ds. A. Moerkerken	2 Kon.5 : 14
Ds. F. Mulder	Hebr.4 : 9
Ds. J. Schipper	Ex.15 : 23-25a
Ds. J. Spaans	Job 19 : 25-27

Overzicht anderen op aanvraag.
Prijs per stuk € 9,-, per 2 € 16,-, per
4 € 30,-, per 6 € 42.50, per 8 € 52.-
Vaaf 4 stuks geen verzendkosten

Het Zendingswinkeltje
Tentweg 91 2821 Ac Stolwijk
Tel.0182-341831
Email: zgg@kliksafe.nl

GEPLANT EN BEWAARD

W.B. KRANENDONK

*"... God plantte een klein stekje. Had het
aan mensen gelegen, dan was dat kleine
stekje weer vergaan. Maar God bewaarde
het temidden van alles wat er tegen op
kwam. En de Heere bewaart het nog!"*

... schrijft ds. Hoogerland in een
voorwoord voor dit herdenkingsboek van de gemeente van Drachten.

Op heldere wijze geeft de auteur, W.B. Kranendonk, in dit boek een overzicht van Gods
leiding bij het ontstaan van deze gemeente en de 50 jaren geschiedenis die daarop
volgen. Een boek waarin niet mensen, maar de daden des Heeren centraal staan.
Van harte aanbevelen!

Met de aankoop van dit boek draagt u bij in de
kosten van de verbouw van het kerkgebouw
van de Gereformeerde Gemeente te Drachten.

GEB. 288 BLZ.

PRIJS: €18,50

Het boek is telefonisch te bestellen via 0512-366188

of schriftelijk via Fam. S. Kooistra, Dwarswijk 360, 9207 CA Drachten

